

تشکیل کمیته‌ای در جبهه‌اصلاحات برای رصد عملکرد دولت

امور هم که در حیطه اختیاراتش نیست می‌تواند پیگیری کند که برای مثال می‌توان به بحث رفع حصر اشاره کرد. این دولت نوپاست و باید انتظارات را به شکل معقولی یادآوری کرد.

به بحث جبهه اصلاحات اشاره کردید. مسعود پزشکیان با حمایت جبهه اصلاحات به موفقیت رسید و رای آورد. سوال این است که مجموعه جبهه اصلاحات برای اینکه شخص رئیس جمهور را پاسخگو کند، چه طرح و برنامه‌ای دارد؟

در آیین‌نامه جبهه اصلاحات پنج کمیته پیش‌بینی شده که یکی از آنها کمیته پایش و داوری است که مسئولیتش بر عهده بنده است. از وظایف این کمیته، پایش مستمر عملکرد منتخبانی است که با حمایت جبهه اصلاحات به شورای شهر، مجلس و یا دولت رسیده‌اند. طبق آیین‌نامه ما وظیفه داریم که عملکرد این افراد را رصد و پایش کرده و به‌طور منظم به مجمع عمومی جبهه اصلاحات گزارش دهیم و کمیته، این وظیفه ساختاری را دارد. جهت‌گیری این پایش، حمایتی و تقویتی است؛ البته در عین حال جنبه پاسخگو کردن و نظارت را هم دارد.

همینطور که گفتیم این موضوع در آیین‌نامه پیش‌بینی شده اما ما هم مدتی است در حال بررسی این هستیم که دامنه نظارت، شیوه و متد چگونه باشد. از طرف دیگر در جبهه اصلاحات کمیته‌های دیگری هم مانند کمیته سیاسی حضور دارند و می‌توانند به نحوی بررسی را درباره دولت انجام دهند. این ایده را هم خودم در جلسه جبهه اصلاحات مطرح کرده‌ام که به نوعی نقش دولت در سایه را ایفا کنند و به گونه‌ای عملکرد دولت را پایش کرده، تولید فکر و ایده کنند. جبهه اصلاحات با ظرفیتی که دارد، می‌تواند این کار را انجام دهد. البته این موضوع فعلاً در حد یک ایده مطرح شده و هنوز نهایی نشده است. جبهه اصلاحات دارای عقیده است و در سطح کشور و در استان‌ها دارای شعبه است. اگر یک حلقه منظمی شکل بگیرد، می‌توان به صورت سیستماتیک عملکرد دولت را مورد پایش و نقد قرار داد.

انتخاب مسعود پزشکیان به‌عنوان رئیس جمهور این تشبیه را در اذهان عمومی ایجاد کرده بود که ماجرا شبیه خرداد ۱۳۷۶ است که سیدمحمد خاتمی رئیس جمهور شد. در عین حال این نگرانی هم به وجود آمده بود که شکاف‌هایی که به مرور پس از سال ۷۶ به وجود آمد باز هم ایجاد شود. برای جلوگیری از این رخداد چه باید کرد؟ چه چشم‌اندازی را در این موضوع پیش رو می‌بینید؟

باید تفاوت‌های مقاطع زمانی و خود هویت این دولت و آن دولت را در نظر گرفت. دولت آقای خاتمی یک دولت تمام‌عیار برآمده از طیف چپ بود و ماهیت دیگری نداشت. اما دولت آقای پزشکیان دولت تمام اصلاح‌طلب نیست و باید به این نکته توجه داشت، کماینکه شعارهای ایشان هم بر همین اساس بود و بحث وفای ملی را عنوان کرد که با محدودیت‌ها نتوانند بدون دعوا کار کنند. باید به تفاوت‌های دولت آقای خاتمی و پزشکیان توجه کامل داشت. ضمن اینکه گذشته باید چراغ راه آینده باشد و تجربه‌های گذشته را هم باید مدنظر قرار داد. اختلاف‌نظرهایی که مطرح شد، به انتخابات سال ۸۴ کشیده شد و دیدیم که چه پیامدهای اسفناکی برای مجموعه کشور به همراه آورد. آن اختلاف درس عبرتی شده و بر مبنای همان درس عبرت بود که در انتخابات به صورت یکپارچه جبهه اصلاحات وارد عمل شد و اجازه نداد هیچ نوع انشقافی صورت بگیرد و یکپارچه هم از آقای پزشکیان حمایت کرد؛ با اینکه از ایشان انتظار یک کاندیدای تمام‌عیار اصلاح‌طلب نمی‌رفت و همچنان هم نمی‌رود. ولی به هر حال از ایشان حمایت شد و این حمایت بسیار در پیروزی ایشان تعیین‌کننده

وحدت‌آفرینی با انتخاب استاندار اهل سنت

روز گذشته استاندار دو استان کردستان و کهگیلویه و بویراحمد انتخاب شدند. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت با اعلام این خبر گفت: «آقای آرش زره‌تن لپونی از جوانان اهل تسنن به‌عنوان استاندار کردستان و آقای بدالله رحمانی به‌عنوان استاندار کهگیلویه و بویراحمد انتخاب شدند. هیئت دولت با پیشنهاد اسکندر مومنی، وزیر کشور که بدالله رحمانی را به‌عنوان استاندار کهگیلویه و بویراحمد معرفی کرده بود، موافقت کرد.»

رحمانی سوابقی همچون سرپرست استانداری فارس، معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری فارس، عضو هیئت‌مدیره و معاون توسعه مدیریت و منابع شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید، مدیرعامل غله و خدمات بازرگانی منطقه ده کشور، معاون برنامه‌ریزی و پشتیبانی، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها، ذی‌حساب و مدیرکل امور مالی شرکت بازرگانی دولتی ایران، مدیرکل دفتر، اما‌های ثبتی مرکز آمار ایران، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌های چهارمحال و بختیاری، بوشهر و ایلام، معاون هماهنگی و برنامه‌ریزی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران، سرپرست سازمان برنامه‌بودجه استان کهگیلویه و بویراحمد را دارد. آرش زره‌تن لپونی، از گزینه‌های اهل تسنن نیز که از سوی اسکندر مومنی، وزیر کشور به‌عنوان استاندار کردستان به هیئت‌دولت معرفی شده بود با موافقت هیئت‌دولت، استاندار کردستان شد. اوسوابقی همچون معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی استانداری کردستان، نماینده مردم شهرستان‌های پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی و روابر در دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، فرماندار شهرستان جوانرود، مدیرکل نظارت در تنظیم بودجه هلال احمر کشور، مدیرعامل هلال احمر استان‌های کردستان و کرمانشاه، عضو شورای شهر سنندج، منتخب اول مردم سنندج در دوره دوم و عضو شورای عالی جمعیت هلال احمر را در کارنامه خود دارد. از دیگر سوابق استاندار جدید کردستان، مشاور استانداران کردستان و کرمانشاه، مشاور رئیس جمعیت هلال احمر کشور و نیز حسابرس کل در دیوان محاسبات کشور است. این دومین بار است که در تاریخ جمهوری اسلامی یک‌فرد سنی استاندار یکی از استان‌های کشور می‌شود. پیش از این ابراهیم یونسی، نخستین استاندار استان کردستان پس از انقلاب ۵۷ بود که در دولت موقت مهدی بازرگان برگزیده شده بود. انتصاب یک استاندار کرد در هفته وحدت موجب استقبال اکثریت هموطنان اهل سنت در کشور شده است. با توجه به اینکه پزشکیان، پیش‌تر و در جریان رقابت‌های انتخاباتی تأکید کرده بود که باید یک استاندار اهل سنت برای استان‌های سنی‌نشین کشور انتخاب شود، تحقق این وعده را یکی از موفقیت‌های پزشکیان در عمل به‌شماره‌های انتخاباتی‌اش می‌دانند. رئیس‌جمهور نیز در واکنش به انتصاب این دو استاندار روز گذشته گفت: «همزمانی انتخاب آقای زره‌تن به اولین استاندار اهل تسنن کشور با هفته وحدت، فرصت بسیار ارزشمندی برای تقویت وحدت، انسجام و وفای در کشور است.» رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به ظرفیت‌های نام‌منطقه‌اورامانات و نیز کهگیلویه و بویراحمد به‌خصوص در زمینه گردشگری افزود: «ظرفیت‌های بعضاً بکر و دست‌نخورده این بخش از کشور، به‌خصوص در استان کردستان که با اقلیم کردستان عراق نیز هم‌مرز است، با توجه به اعلام آمادگی و اشتیاق آنها برای گسترش همکاری‌ها با ایران، فرصت بزرگ و بی‌نظیری را پیش‌روی این مناطق قرار داده تا بتوانیم ضمن تقویت وفای و انسجام، با ایجاد رونق و اشتغال در این استان‌ها معضل بیکاری و کولبری را نیز رفع کنیم.» پزشکیان ادامه داد: «ما ادعای نمی‌کنیم که عملکرد مایعی عیب‌است، اما همه تلاش خود را برای عمل به شعارها و وعده‌ها به کار گرفته‌ایم و در این راستا انتخاب آقای زره‌تن، حضور زنان در مناصب مدیریتی و انتخاب مسئول اهل سنت برای معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست‌جمهوری، گواه صدق ادعای دولت برای به کارگرفتن توانمندترین افراد فارغ از وابستگی‌های جناحی و مذهب، جنسیت، قومیت و نژاد است.» همزمان با مطرح شدن این انتصاب‌ها در هفته وحدت ماموستا عبدالسلام کریمی، مشاور رئیس‌جمهور در امور اقوام و اقلیت‌های دینی و مذهبی نیز روز گذشته در مراسم گرامیداشت هفته وحدت اعلام کرد که با توجه به رویکرد دولت در وفای و وحدت میان تمام ایرانیان به‌منظور افزایش وحدت چند طرح را در دستور پیگیری قرار دادند که یکی از آنها پیشنهاد تعطیلی ۱۲ ربیع‌الاول، پیگیری تصویب بودجه برای علمای اهل سنت و در اختیار قراردادن برخی جایگاه‌ها و مسئولیت‌ها به نخبگان و شایستگان اهل سنت است.

بود. آن تجارب گذشته که من اسمش را مدیریت انتظارات گذاشتم را باید مورد توجه داشت. در همان زمان در دولت آقای خاتمی هم اگر انتظارات، مدیریت می‌شد و انتظار در حد ظرفیت قوه مجریه بود، آن اتفاقات نمی‌افتاد. الان هم من نوعی مراقبت، هوشیاری و توجهی در بین مجموعه‌های سیاسی می‌بینم و هر بار هم مطلبی عنوان می‌شود، هشدارها متعاقباً داده می‌شود که نباید سطح انتظار را بالا برد. در عین حال اما نباید منفعل بود و مطالبات را فراموش کرد. باید حمایت کرد و هم‌زمان نظارت داشت.

پس جبهه اصلاحات مانند سه سال گذشته در راه نقد عملکرد دولت عمل خواهد کرد؟ به عبارتی این سیاست‌ورزی وجود ندارد که چون مسعود پزشکیان گزینه جبهه بوده، خبری از نقد کردن عملکرد دولت به صورت علنی و شفاف نباشد؟

همانطور که اشاره کردم باید ملاحظات را در نظر گرفت و انتظارات معقول از دولت داشت. این را باید توجه داشت که مسعود پزشکیان کاندیدای منتخب جبهه اصلاحات است و نباید اپوزیسیون او شد. اما در عین حال جبهه اصلاحات در یک فاصله‌گذاری به‌عنوان یک نهاد مدنی با دولت وجود دارد و در دولت و شخص رئیس‌جمهور ذوب نمی‌شود که دچار لکن‌ت‌زبان شود. مخصوصاً در حوزه‌هایی که مربوط به حقوق ملت است این مطالبه‌گری وجود خواهد داشت. براساس آن میثاق‌نامه‌ای که کاندیداها به آن پایبند شده‌اند، یکی از ارکان اصلی حقوق ملت است. جبهه اصلاحات سهم‌خواهی نخواهد کرد اما پای حقوق ملت خواهد ایستاد و اگر در جایی توجه به حقوق ملت نشود، طبیعی است که موضع هم می‌گیرد.

تا به صورت آزاد و بدون تابلوی جبهه اصلاحات اگر قصد دارند از نامزدی حمایت کنند، وارد روند انتخابات شده و فعالیت کنند و به همین علت بود که دیدیم برخی از احزاب عضو جبهه اصلاحات به صورت مستقل وارد عمل شده و در انتخابات دوره سیزدهم ریاست‌جمهوری از آقای همتی حمایت کردند. در سال ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ برای انتخابات مجلس هم نظرات موافق و مخالف وجود داشت اما جبهه نظرش این بود که شرایط رقابتی نیست و لیست نداد. اینجا هم برخی احزاب رفتند و به صورت مجزا فعالیت کردند؛ مشکلی هم پیش نیامد و اتحادی که در جبهه وجود دارد حفظ شد. در انتخابات اخیر ریاست‌جمهوری هم اینطور بود که نظرات مخالف شرکت در انتخابات در مجموعه احزاب اصلاح‌طلب در مقایسه با انتخابات‌های سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۲ کمتر بود و بر همین اساس هم جبهه اصلاحات و هم احزاب اصلاح‌طلب وارد کار شده و از آقای پزشکیان حمایت کردند. به نظرم تجربه شیوه‌های مختلف به‌دست آمده و به اندازه کافی از تاریخ درس گرفته‌ایم که اصل دموکراسی است؛ اقلیت باید به نظر اکثریت احترام بگذارد و همراهی کند و اینطور نیست که چون اتفاقی مورد نظر یک اقلیت نبوده، شاهد انشعاب در بین اصلاح‌طلبان باشیم. عقلانیت تشکلی‌های اصلاح‌طلب به مرحله‌ای رسیده که بتوانند برای اختلاف‌نظرها راه حل پیدا کند و به مسیر ادامه دهند. نکته‌ای که باید مورد توجه قرار داد این است که کشور به نقطه بحرانی رسیده و روند توسعه کشور دچار اختلال شده است. الان مهم‌ترین کار و فعالیت ما و همه احزاب باید کمک به این موضوع باشد که شرایط توسعه همه‌جانبه کشور را فراهم کنیم.

اصلاح‌طلبان دیده می‌شود؛ به‌گونه‌ای که حتی شاید بتوان آن را سرآغازی برای شکافی گسترده دانست. برای جلوگیری از ایجاد شکاف در بین جریان اصلاحات و عدم تکرار تجربه‌های تلخ گذشته، چه باید کرد؟

پس از تجربه‌هایی که در شورای سیاست‌گذاری اصلاحات آغاز شد تا امروز که به جبهه اصلاحات رسیده است، به نظر می‌آید این موفقیت به‌دست‌آمده که جریان اصلاحات شامل احزاب و گروه‌های اصلاح‌طلب در زیر یک سقف جمع شوند. این مجموعه با آقای خاتمی هم ارتباط خوب و مستمری دارند. ما امروز تجربه‌های متعددی را در انتخابات‌های ۸۸، ۹۲، ۹۶، ۹۶ و از جمله این دوره به‌دست آورده‌ایم و این نشان می‌دهد وقتی دوستان همفکری می‌کنند و خرد جمعی شکل می‌گیرد و تصمیمات جمعی اتخاذ می‌شود، می‌توانند مؤثر باشند و تصمیم دقیق بگیرند. الان هم باید تلاش بر این باشد که سرمایه‌های اجتماعی حفظ شوند و البته برای افزایش این سرمایه‌ها تلاش کرد. در همین ارتباط است که می‌بینیم طی چند وقت اخیر حتی دیدارها و جلسه‌هایی خارج از اصلاحات هم برگزار شده است.

چه دورنمایی را در ادامه راه برای مجموعه اصلاحات می‌بینید؟ آیا ما شاهد ادامه این اتحاد خواهیم بود؟

ما در سه سال گذشته شاهد بودیم که اختلاف‌نظرها وجود داشت اما این اختلاف‌ها منجر به این نشد که شکافی عمیق در بین احزاب اصلاح‌طلب ایجاد شود. ما دو تجربه را در همین سال‌های اخیر به‌دست آورده‌ایم که قابل توجه است. در سال ۱۴۰۰ جبهه اصلاحات اعلام کرد که نامزدی ندارد اما احزاب را آزاد گذاشت

پس از اینکه برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری چهاردهم در دستور کار قرار گرفت، جبهه اصلاحات سه گزینه را به‌عنوان گزینه‌های مدنظر خود برای کاندیداتوری معرفی کرد و در نهایت مسعود پزشکیان به‌عنوان یکی از سه گزینه با تأیید صلاحیت وارد رقابت‌های انتخاباتی شد و پس از دو دور انتخابات، توانست به‌عنوان رئیس‌جمهور معرفی شود. در این بین با توجه به عدم شکل‌گیری سازوکار درست تحزب در کشور و غیرحزبی بودن رؤسای جمهور ما، همیشه موضوع پاسخگویی پیروزشدگان در انتخابات از دغدغه مردم و سیاستمداران بود و البته در جبهه اصلاحات با توجه به اینکه پس از دوم خرداد ۷۶ تا پایان دوره ریاست‌جمهوری سیدمحمد خاتمی فراز و فرود بسیاری در جریان‌هایی که به دنبال تحزب بودند، رخ داد، نهایتش هم برهم‌ریختگی وحدت و ایجاد چنددستگی در انتخابات ۱۳۸۴ بود؛ درباره هر دو دغدغه مطرح شده به سراغ محمود صادقی، دبیرکل انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها و یکی از اعضای جبهه اصلاحات رفتیم. او در گفت‌وگو با خبرنگار هم‌میهن معتقد است که باید سطح انتظارات از دولت در حدی باشد که در حیطه اختیارات دولت است.

رفتار تشکلی‌های سیاسی نسبت به رئیس‌جمهور چگونه باید باشد که رئیس‌جمهور را در مسیر تحقق وعده‌هایش در دوران انتخابات نگه دارد؟

دکتر پزشکیان به‌عنوان کاندیدای اختصاصی جبهه اصلاحات قاعدتاً باید مورد حمایت باشد و همه احزاب تلاش کنند که این دولت در جهت تحقق شعارها، وعده‌ها، انتظارات و مطالبات مردم موفق باشد. از طرف دیگر به نظرم لازم است یک مقداری انتظارات مردم از دولت را مدیریت کرد؛ به این معنا که حدود اختیارات قوه مجریه تبیین شود. در بهترین حالت می‌توان گفت ۲۰ درصد اختیارات با دولت و قوه مجریه است و بخشی از کارها اساساً در حیطه صلاحیت قانونی دولت هم نیست. برای مثال کارهایی که جنبه قضایی دارد، قوه قضائیه مستقل است، البته با توجه به شعاری که آقای پزشکیان مبنی بر وفای ملی داده، رئیس‌جمهور می‌تواند همکاری سایر قوا را جلب کند و تأثیرگذار باشد. ولی به هر حال باید متوجه باشیم که انتظارات متناسب با اختیارات دولت باشد. این موضوع خیلی مهم است و می‌توان درباره آن زیاد حرف زد. اخیراً من در سخنرانی‌ای که در آذربایجان داشتم، در نشست فصلی احزاب بخشی را به این موضوع اختصاص دادم. روزهای بعد از انتخاب آقای پزشکیان می‌دیدم که حکم قضایی فلان فعال اجتماعی یا سیاسی اجرا می‌شد، بعد از آن فوری می‌گفتند که ببینید این نتیجه انتخاب شماست در حالی که این موضوع اصولاً هیچ ربطی به دولت ندارد مگر اینکه در حد و اندازه یک پیگیری باشد. به نظر می‌آید افرادی که از این تحولات راضی نیستند قصد دارند به گونه‌ای سطح انتظارات را بالا ببرند و تلاش دارند تا باعث یأس و ناامیدی شوند. بنابراین یک بُعد ماجرا به این هوشمندی برای مدیریت انتظارات و واقعی کردن انتظارات برمی‌گردد اما آن روزی سکه به عملکرد خود دولت در بخشی برمی‌گردد که در حد اختیاراتش است. اینکه به نحوی یک پایش و نظارتی صورت بگیرد و مطالبات یادآوری شود؛ البته این یادآوری باید با هوشمندی صورت بگیرد که بازی در زمین رقیب نباشد و باعث تضعیف دولت نشود اما وعده‌های دولت و مطالبات مردم نباید فراموش شود؛ به‌خصوص در ارتباط با وعده‌های اساسی که داده شده است مثلاً در بحث عدالت، حقوق شهروندی، فیلترینگ این یادآوری باید صورت بگیرد. در برخی

فردی حزبی نیست اما به‌رغم این موضوع، او مورد حمایت اکثر احزاب اصلاح‌طلب و از جمله حزب اتحاد ملت قرار گرفت. این احزاب چطور می‌توانند رئیس‌جمهوری که گفته حزبی نیست را پاسخگو کنند؟

جبهه اصلاحات بعد از پیروزی آقای پزشکیان در انتخابات با ایشان جلسه داشته و تا جایی که من اطلاع دارم قرار است این جلسه‌ها ادامه هم داشته باشد. الان هم کمیته‌ها مشغول بررسی این موضوع هستند که چطور می‌توان دولت را کمک و پشتیبانی کرد و در عین حال بر فعالیت‌های دولت نظارت داشت که بتوانند پاسخگوی افرادی باشند که با دعوت این احزاب و مخصوصاً جبهه اصلاحات پای صندوق رای آمدند و به آقای پزشکیان رای دادند. با تجربه‌ای که در دولت‌های یازدهم و دوازدهم پیش آمد و به‌رغم اینکه رای آوردن آقای روحانی با حمایت اصلاح‌طلبان بود اما ارتباط با رئیس‌جمهور و دولتش ادامه پیدا نکرد، سعی شده این ارتباط در دوره ریاست‌جمهوری آقای پزشکیان حفظ شود. باید تلاش کرد تا چار چوب معینی برای حمایت و مطالبه‌گری داشت که براساس همان به مردم گزارش دهند. در دنیا احزاب، کارشناسان و نیروهای برجسته را در اختیار دارند و کارگروه کارشناسی تشکیل می‌دهند. اینجا هم باید احزاب و جبهه اصلاحات همان کار را انجام دهند و به صورت مرتب فعالیت‌های دولت را مورد رصد قرار دهند، راهکار داده و نقد کنند.

موضوع دیگری که وجود دارد این است که پس از انتخاب مسعود پزشکیان به‌عنوان رئیس‌جمهور و آغاز معرفی افراد تازه‌وارد به دولت، فضایی از انتقاد به انتخاب‌ها در بین خود